

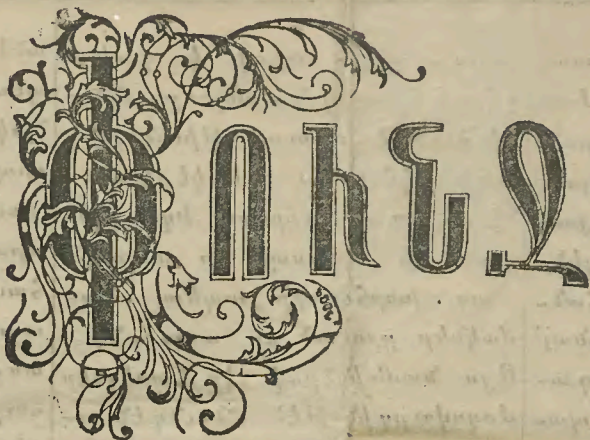
Փոստը ընդհատված օրերը կը հրատարակուի. — Տարեկան բաժնետիրացիներէ և երկուսն ևս կ'են ստիպու յ'հետ կ'անցնի լիարժեքի, թէ՛ մայրաքաղաքի և թէ՛ արտասահմանաց ևս թէ՛ գաղափար համար: — Բաց ևս երեք ամիսը համար ալ բաժնետիր կը հրատարակուի: — Հասարակ 40 փայտի և, ևս կը գտնուի իսկապէս հարկէ Գործող ընդհանուր ևս գրառուածն Պորտու աղայի խառնուրդը: — Ծանոթացման տողը 3 դրոսը և մէկ անգամի համար: Լիարժեք ամսական կը լրացայ տեղի ամսականներու համար:

ՀԱՍՏԻ

Ա. ՏԵՐԵՑԻ-ՏԵՐ Հ. Ս. ԱՐԱՆՏԵԱՆ

Կ. Պ. Ո. Լ. Ի. Ս.

Պալատ-բազար Նաֆիսէ խան վերի յարկ Թիւ 16

درعليه ده بالق بازارنده نافعہ خاندہ اوست قاتده

16 نومرولى اوطلده بونج غزنهسى صاحب امتيازى

حبار سوم آلا جاجيان

ADRESSE

H. S. ALADJADJIAN

Directeur du journal Armenien

FOUNTCH

16 Nafé-Han, Balouk-Pazar 16

CONSTANTINOPLE

ԹԻՒ 2588

ՏՈՒՄԱԹ

1863—1866—1898 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 7

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՓՈՒՆՁԻ

ՉԱՅՆ ՄԸ

ՄԱՍԻՍ ԼՐԱԳՐԻ

Բանի մ'օրէ ի վեր մեծցած է Մասիս լրագրի թուովն, և խմբագրական մարմինը դադարած յաճախէ անձեր ալ:

Մեծ հետաքրքրութեամբ կարդացինք երկուշաբթիի թերթին առաջնորդող յօդուածն, և շատ գոհ եղանք մեր ալ, ինչպէս ուրիշ շատեր: Այդ յօդուածն ստորագրած է Գրիգոր Զօհրապ հանրաժանութի վառվառն՝ կորովամիտ ու վստահող փաստաբանը: Տնտեսական մը վերաբերող յիշատակած է Մասիս լրագրի հիմնադրութեան թուականը (2 Փետրվար 1852) և ընդօրինակած է անոր առաջին յօդուածին սա՛ հատուածը: «Օրագրին գլխաւոր նպատակը ազգը ուղղել, լուսաւորել և անոր օգնել պիտի ըլլայ, և այս ճանախում ու սուրբ գաղափարին ծառայութեանը սահմանուած է այս լրագիրը»:

Գրիգոր Զօհրապ էֆենտի՝ կէս դար առաջ լրագրի մը հիմնադրութեան առաջին օրը արտասանուած այս խօսքերը յիշատակելէ ետքը՝ վեհանձնաբար կը դառնայ կը գոչէ:

«Խոստովանեցէ՛ք որ այս հին մարդոց հրապարակագրութեանը մէջ վեհութեան մը շքեղութիւնը կայ»:

Մասիսի այս նոր խմբագրութեան օգին, և ո՛չ թէ թուովն մեծութեան երեւոյթը՝ պարտ կը դնէ մեր վրայ՝ վերջապէս շնորհաւորել ի սրտէ, յարատեւութիւն ու կատարել յաջողութիւն մաղթել: Պէտք ունինք այս ոգւով խմբագրել թերթերու, վասն զի տեսանք նոր թերթեր, որոց հրատարակչները նախատինք, լուսանք չմնաց որ չթափեն հին լրագրութեան վերայ, և մինչև իսկ իրենց բարեբաղ, իրենց մարդիկ ու հրահանգիչ հրապարակագրաց վրայ, և այս՝ մինչև իսկ իրենց հրատարակած առաջին թերթերուն մէջ, և բերանով տողերով: Վասն զի տեսանք որ այդ նոր թերթերուն մէջ ինքնագովութեան ընդարձակ ճառեր, և հին լրագրութեան մանաւանդ Մասիսի բարեմասնութեանց ծնող ու սնուցանող հրատարակեցին հուշակեցիներ զիրենք վերաբերող ու խորհրդակցող:

Չէինք կրնար չցաւել այդ անհեթեթ գրութեան վրայ, ո՛չ թէ Փոստըն հին լրագրութեան լինելուն համար, որ դեռ կը մնայ և պիտի մնայ, այլ նշմարելով որ այդ գրութեանն ապրելաւորութեան

թեան վատուելը ոգի տարածելու կը ձգտին, նշմարելով որ ինքնագով, սնուցարժ ու թեթեամիտ անձինք լանտհար կը լինին լրագրական հրապարակը բռնակալել, Բազմիցս ուղղութեան յորդորներ կարգադրէ:

Չկարծուի թէ՛ մեր արդ մեր այս իւր վաթսմամբայ հասակին մէջ է որ նախնեաց դէմ տեսնուած նախատանայ ու արհամարհանաց համար դժգոհութեան ձայն բարձրացուցած եմք: Բնական և հինգ տարի առաջ, երբ դարձեալ աթոռ ունէինք ազգային ընդհանուր ժողովուրդ մէջ, ամենայն զօրութեամբ բողոքեցինք և չուեցինք, մինչև որ բեմէն վար չիջուցին նախնեաց դէմ հեղուկութեամբ խօսող երեսփոխան մը: Այսպէս նաև ուրիշ անդամներ:

Նախնիք, ամիրայ, աղա, հրապարակագիր, ուսուցիչ, ևն, զեղծումներէ՝ թերութիւններէ՝ զերծ մնացած չեն իրեն մարդիկ, բայց շատ բարեմասնութիւններ, բարեգործութիւններ ունեցած են, զորս ցարդ կը վայելեմք ազգովին: Կրթական, եկեղեցական, աղքատասիրական հաստատութեանց հիմնիչ ու հեղինակներ եղած են: Պարտիմք օրհնութեամբ ու պատկառանքով յիշատակել անոնց անունները, երախտագիտական զգացումները զօրացունել ի մեզ, և հրապարակագրի միակ ու նուիրական պարտաւորութիւնն է երախտագիտական զգացմամբ վարուիլ, և երախտագիտական ոգի ու զգացումներն իրենց, ի քաջալերութիւն այլոց, և ի շահ, ի չինութիւն մեր բազմակարգ ազգին:

Այլի՛ Մասիս, ապրի՛ Գրիգոր Զօհրապ և համանմանք:

ԹՂԱԿՅՈՒԹԻՒՆ ՓՈՒՆՁԻ

Էրզրում. 15 Յունիս 1898. — Վերջին ճանապարհորդութենէս երբ տեղս կը վերադառնայի՝ ձեռք բարեբաղ եղանակի պատճառաւ, ճանապարհիս ուղղութեանն քառուրդ ժամ մը չեղելով դէպ ի կարմիր վանք ուղևորեցայ, որ քաղաքէս 3 ժամ հեռաւորութիւն ունի, վանքին մէջ տիրող բարեկարգութիւնն և հոգածութիւնը խոնջ մարմնացող զգալի հանգիստ մը տուին: Վանահայր Աթ. Կորիւն վարդապետ՝ հակառակ յարուցումս խոչընդոտներու ժիր գործունէութիւնն մը ցոյց կուտայ: Իւր նախաձեռնութեամբ բացուած որբանոցի մէջ 24 տղա-ղայք կան և էն մինչև 14 տարեկան, որոնք առողջ, առողջ և խաղաղ են: Սոցա յատկացեալ

բնակավայրն՝ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն իւր առաջնորդութեան ժամանակ շինել տուած էր այն նպատակաւ, որուն կը ծառայէ այսօր. ունի սեղանատուն մը՝ ուր տարածուած է երկար սեղան մը, որուն վրայ յար պատրաստ են բոսպասները: Նոյնպէս ունի բնագործակի ննջարան մը, ուր 24 մահճակալներ զետեղուած են մաքրասէր խնամքով: Ասոնց վրայի յարկին է վարժարանն, որ մէջէ մէջ երկու սենեակներ են: Այս տեղ ոչ միայն կը դաստիարակուին որբերն ու թոշակաւոր զիւղացի տղայք, այլ նաև 15 է աւելի՝ մօտակայ Հինք գիւղէն երթեւեկող աշակերտներ, որոնց շատերն ուրիշ գիւղերէ եկած և առժամեայ հաստատուած են՝ դիւրաւ վանք երթեւեկելու և ուսում ըստանալու համար: Վանահայր այս նպատակն որբերը խնամելու չափ կարեւոր է կարող դաշտի յառաջագիւղութեան: Որովհետև ճանապարհորդութեանս ժամանակ քանի՛ հայաբնակ գիւղերէ որ անցայ, ցաւով նկատեցի որ վարժարանները փակ են՝ ուսուցիչ չկըրնալ գտնելուն համար: Զմուռեամ յիշելու որ վանքի մէջ մանուկներն արուեստ մ'ալ սկսած էին. տեղական չալ կը գործէին, որ արդի վեհակի մէջ նախաձեռնի արհեստ մը չէ: Կրնան աւելի արդիւնաբեր արհեստներ սորովիլ: — Այս ամեն տեսածներուն տպաւորութեան տակ՝ երբ յաջորդապէս կուղևորէի տեղս՝ խորհելով կը զարմանայի այն կարգ մ'անձանց վրայ, որք անշուշտ նախաձեռն գրեթե՛ ստայոց զըրոյցներ յերկրելով հասարակաց միտքերը կը շփոթէին այս վանքի և իւր վանահայր վրայ: — Գալով սեղանայ աղագային գործող լուստպաւորութիւնն մը չըրին վերաս: զի կարգ մը գործեր այնպիսի անձինք կը վարեն, որք իրենց ձեռնհասութենէն վեր են: Տգէտ՝ անուս և մինչև իսկ կարգալ չգիտցող մարդիկ յաջողած են աղագային ժողովոց և խորհրդոց անդամակցել: Հետեւաբար գործերն ալ ըստ այնմ կընթա-նան: Սովորաբար ամէն ծննդի առթիւ հաւաքուած դրամէն երկու սեռէ աղքատ մանկանց հագուստներ կը պատրաստէին, և ամէն աղքատ ընտանիքի՝ թուոյն և պէտքին համեմատ դրամ կուտային: Բայց այս տարի հէգ մահուկները զրկուեցան իրենց հագուստներէն, և աղքատ ընտանիքներ՝ իւրեանց նպաստներէն: Հազիւ հազ քանի մը նորատիպայր կիներ 2-3 զըր ստացան: Կը բաւէ՛ այսպիսի անոնց: Աղքատաց խնամակալութիւնը զրկելով

զանոնք՝ նոր բացուած որբանոցին յատկացուց հասցի լին մեծ մասն: Եթէ բարեգործութիւն է որբերը խնամել, միթէ անգթութիւն չէ՞ զրկել աղքատները յանուն իրենց տրուած ոգորմութենէն, և ինչ հարկ աղքատաց դրամով որբեր խնամելու, երբ ընդհանուր եռանդ մը կը տիրէ զանոնք հոգալու համար: Ինչէն շատ մը անտեղութիւններ կարելի է թուել, որք հետեւանք են կարող Առաջնորդ մը չունենալու, սակայն զանց առնելով կը յիշեմ դէպք մը, որ բաւական յուզած է ջերմեանդ ժողովուրդը: Ս. Երմեան առաջ տեղ Միւստի-նաթափի արարողութիւնը կը կատարէր փոխառաջնորդն, որ չէր ուղած իրմէ աւելի երկցողոյն և արժանաւոր եկեղեցականի մը տալ զիւրի Պատարագն, որով ժամանակին պատշաճ աղօթքներն երգելու տուն՝ չգիտեմ՝ արժաթեայ աղանջ Միւստի-նաթա՞նք սառած լինելուն, թէ՛ անհոգութեան պատճառաւ միւստի-նաթափութիւնը տեղի չունեցաւ, այլ կէս ժամ վերջը արարողութիւնը կատարելէ ետքը տաճարէն Միւստի-նաթափը լեցուցին ջրի մէջ առանց մաղթանաց ու օրհնութեան: Պատրիարքարանի ուղագրութիւնը հրաւիրելով հետաքրքիր, եւ տեսնել թէ ինչ տնօրէնութիւն պիտի ընէ:

Գ. ԲԱԶԱՐԱՍ

Մայիսի 9 Յունիս 1898.

— Զմեռն ևս աղիւսներ: — Օգոստոսն առաջնորդներ: — Բարեւսիրական գործեր: — Տեղեկութիւն: — Այս տարի աշունը՝ բաւական մեղմ սկսելով առաջիկայ ձմեռն հանգեալ՝ անհոգութիւն մը ունենալու սովորական անտարբերութիւնը ներշնչեց ժողովուրդեան բարեբաղ քառակարգութիւնը սեպտեմբ արհեստաւոր մասին: Սակայն տակաւին շատ չի տեսնուած՝ օգը տակաւ ցրտի սկսաւ, որուն յաջորդեց սառնեցուցիչ քամին, բուսական աշխարհի վերջին մնացորդները ոչնչացնելու տենչանքով: Գիշ մը ևս, և ահա ձիւն ու ձնածածկ տեղացող ձմեռն իւր անդիմադրելի ցրտութեամբ՝ գոգ տնտեսական աշխարհներու յաղթանակած՝ անգթութիւն կը յարձակի աղքատութեան անպատրաստ բնակարաններու վրայ, ծառաց ոստերն ձիւն-ծաղիկի միտաբար սպիտակութիւնն պատած է: Անշուշտ նորածիլ ըն-ձիւններն ցուրտի աղբեղութեան տակ չտուկալով՝ ակամայ կապուտալ սկսած են, որք ձեռն թանձր վերմակին տակ անուշիկ քուն քաշելու սիրահար են: Բնութիւնը կանխահաս ձիւնաթափութեան մը վշտին մէջ՝ զուարթացուցիչ քուն

կերպէ: Եթէ կայ վիշտ մը, որ իրականապէս զգայուն արտի թերեւ կը խորտակէ, չէ՛ այնչափ քստմինչ՝ որքան ձմեռն իւր աղբեղութեամբ, ցուրտի, բուքի և շքաւորութեան անօրիկ մթնոլորտին մէջ ճնշուող էակներու ողբալի տեսարանն: Աղքատներու գործն ըստ ամենայնի անփութութեան մատնուած խնդիր մը դարձած է տեղս: Արհեստաւոր ինչպէս որ ըլլայ ամենէն նուազ պարագայի՝ նա կրնայ իւր զաւակները գէթ չոր հացով կուշտ և տաք պահել, չկրնալով իւր ակնարկը դարձունել շատ մը խեղճերու վրայ, որոնք ժամանակաւ իրենք ալ նոյն ծնողական պաշտելի դուրդուրանքը և կարեկցական պաշտպանութիւնը կը վաճառէին: Այս ակնարկ վիճակ յաճախ յիշեցուած այն սովորական բանն է, որ չկրնան բարեբաղ ոչ բանաստեղծին խանդը և ոչ դրագէտին աւելնը, զորս կատարելապէս պիտի փարտէ միայն և միայն եղբայրական կարեկցութիւնը՝ քրիստոնէութեան էական և էն աղին պարտաւորութիւնը: Մեր քաղաքին համար ըլլալով ինչպէս յարգելի անձանց ոմանք կառավարներ, կրօնական և քաղաքական անհատներէ բաղկացեալ մասնաժողովի մը կազմութեամբ՝ եթէ կարօտեցի ինչպատ շանքեր լինին, որով հաստատ գիտեմք թէ ամենէն փառանքի շահու տէր անձ մը չպիտի խնայէ իւր լուսն: Միթէ մեր խեղճերը առայժմ չենք կրնար կշտայնել մեր ձեռքով, նոյնպէս զարդոցները պէտք եղածին պէս զոհացուցիչ վիճակի մէջ դնելով խեղճ տղայոց երկսեռ բազմութիւնը հայեցի հաստատութեան մէջ տեղաւորեմք՝ գէշ ըլլայ: Մինչև երբ պիտի սպասեմք, որ մեր կրօնականները և ժողովուրդեան աղանքը սթափելով Առաջնորդի մը առաջնահամար ամէն ճիշդ թափեն՝ որպէսզի ամէն գործերն ալ հետեւեալ կարգադրուին: Արդարեւ այսչափ անհոգութիւն շատ փաստաբար է մեզ, և սպասել որ, առանց հոգնելու ամէն ինչ Պատրիարքարանի կողմէ գործադրուի՝ ամօթալի տարատմութիւն: Այսպիսի վիճակի մը մէջ յորում Տէրութիւնը իւր «Տուր և տացի» թաղականը պաշտօնի մէջ իրեն կարեւորութիւնը չտուեալուն առաքիւթեամբ յարուցած տարապարտ վեճը՝ ձեռքէ չեն ձգեցին, անշուշտ ժողովուրդեան վիճակն ալ խեղճ ըլլայ: Հապա Տեղապահը, վարժապետը, անոնց բնաւ ճեղքը չի քաշուիր: Ուրեմն անոք կիներ իւր մերկանդամ պղծաթիկներով ինչ ընէ, ինչ որոնէ:

անշուշտ ի՞նչ որ բնական է, դիմել անոր ո՞ր հայ և հագուստ կուտայ: — Վառելափայտի սղուծութիւնն սովորականէն շատ բարձր է. իսկ ընդհանրաց ածնութիւնն տարբերութիւն չունի անհարակին համար: Ի՞նչ օգուտ, փարա չունեցողին համար. ածնութիւնը միթէ հաւուն անօթութեան մէջ ցորենին չտեմարանը երազելուն չի նմանիր: — Անցեալ ամսոյ մէջ խնամքով Ս. Գրոց մեկնութիւնները ըրաւ իւր ճոխ հմտութեամբ. Բողոքականաց ժողովարանին մէջ ամենօրեայ-առաւօտեան և երեկոյեան աղօթքի ժողովներուն կը նախագահէր: Սորա հրահանգիչ քարոզները լսելու համար դիմող հայ բողոքական և հռոմէական խումբն ամբողջ գոհութեամբ կը մեկնէր անտի: Մտորդ Մեկնա մասնաւոր հրաւիրանօք կիրակի օր մը ևս մայր եկեղեցւոյ մէջ իւր անխորհրդ քարոզութիւնն ըրաւ, միշտ խորին ուշադրութեան արժանի զարմացում մը ազդելով ներկայից: — Օրերս տեղս նոր պատասպարան մը բացուեցաւ, ի Խարբերդ հաստատուող Ամերիկացի Միսիոնարութիւն Միս Բուշի հոգաւարութեամբ: Պատասպարանի յատկացեալ սրահը վարձուած է, նոյնպէս բոլոր պիտոյքներն պատրաստուած են, ուր պիտի մակագուին առ այժմ յիսուն մանչ ու աղջիկ միայն: Ուրիշ պատրաստարան մ'ալ պիտի հաստատուի յիսուն մանչ տղայ խնամելու համար, որուն ձեռնարկութեան ըսկըսելու համար Միս Բուշ ակնդէտ կըստայ Խարբերդի Միսիոնարաց հրամանին: Յիշեալ հաստատութեան մէջ պատասպարանաբ գիշերը միայն պիտի մնան, իսկ ցերեկը՝ առաջ ո՞ր դպրոցը որ կը յաճախէին դարձեալ հոն պիտի զրկուին: Բայց կըսուի թէ յառաջիկայ դարնան պիտի կերպարանափոխուի: Միս Բուշ՝ նոյն տղաքն, որոց շատերը իրենց ազգականաց կողմէ տրուած խնդրաբոց համաձայն արձանագրուած են՝ սկսած է հաւաքել, որը կը բաղկանան լուսաւորչական ու բողոքական հայերէ: — Ծաղիկի հիւանդութիւնը տակաւին կը շարունակէ իւր համաճարակն: Ամառուրէն ծագում առած այս սոսկալի մահաբոյժն՝ նորաբողոք մանկանց կեանքը զրաւելէ այնքան կ'ախորժի, որ իւր միակ հաճոյականը սեպած է, կարծես: Աստուած ողորմի, որպէս զի ձմեռան սաստկութեան մէջ իւր ազդեցութիւնն բոլորովին ի չիք դառնայ: — Այս տարի քաղաքիս մեր ձակայ վտակներն սառելով՝ ձգլնորսութիւնն յաղդ ելք մը կուտենայ: Մէկ օխա ձուկն 3/4 զրշ, մինչդեռ մէկ օխա ոչխարի միսն 2/3 զրշ է: Գ. Խ.

Պաղէնիկ (Իզմիտ) 10 Յունի. 1898. — Առաջնորդ Հօր գիւղացի ժամանակը. — 2 խնդր. և ածուխը. — Բարձր վարժարանի երկու ներկայացուցիչներ. — Իզմիտի Թաղ. խորհուրդին որոշումը և գիւղիս մէջ մանկավարժական հաստատութեան մը պէտքը. — Գաւառիս Գեր. Առաջնորդ. Հայրը:

տեղւոյ Ս. Յակոբ եկեղեցւոյ տօնախմբութեան առթիւ հոս ժամանեց: Հանդիսաւոր Պատարագ մատոյց, և քարոզ խօսելով՝ յորդորեց ժողովուրդը, որ աղքատաց ողորմութիւնը չմտադանցեն. և ըսաւ թէ՝ արդէն ինքը հանգանակութիւն մը պիտի բանայ՝ ինչպստ աղքատաց, Հիւանդանոցի և տեղւոյս մանկական պատրաստարանի, Անցեալ օր տեղւոյս բարձր վարժարանի տնօրէն Տօթթօր Զէմպրիսի ձեռքին տակ գլուխը ունեցող մանկանոցը գնաց քանի մը մարդերով, և Տնօրէնին հետ սիրայիւր տեսակցութիւն մ'ունեցաւ: Յետոյ տղայքն օրհնելով մեկնեցաւ: — Ն. Կայսերական Վեհափառութեան տարեգարձին առթիւ Իզմիտ գնաց, իւր հետը առնելով հաւաքած դրամը, որ 1100 դահեկանի չափ կար: Չմոռնամ ըսել թէ՝ Ն. Սրբազնութիւնն որչափ ատեն որ գիւղս կեցաւ, միշտ ժողովուրդին հոգեւոր մխիթարութիւն մը չզլացաւ տալ: — Նոր տարւոյ կալանդը հետ բերաւ ձիւնը, և ծածկեց գետինը ձերմակ սաւանով մը, այնպէս որ ընտելութիւն տիրադէպիկ կերպարանք մը ստացաւ: Դիւղացիները դարձեալ ածուխի պէտքն զգալով՝ ջանացին այդ պէտքը գոհացնել: սակայն ձմեռանային տաքուկ արեգակը իւր փայլերը զարնելով՝ ձիւնը գրեթէ վերցուց դեռնէն: Այժմ արձակ համարձակ բնութեան այդ կենսատուարին ճառագայթները կը վայելեն: Միշտ առաւօտները եղեալ մը իջած և ամէն ուրեք սառ պատած կը տեսնուի: — Անցեալները դիւղիս ամերիկեան բարձր վարժարանի մեծ սրահին մէջ ներկայացում տրուեցաւ Գիտնականութեան Հիւանդանոցի վրայ, Նաև մոգական լապտերով այլ և այլ պատկերներ ցուցին: Այս հանդէսին հասոյթը յատկացուեցաւ տեղւոյս պատասպարանի պէտքերուն: Այս շաբաթ իրիկուն ևս ներկայացում մը տրուեցաւ, Յ. Յ. Պարոնեանի « Մեծագատիկ Մուրացիները »: Արդէն գրեթէ մեկ ամիսու յայտնի է յիշեալ մեծանուն երգիծաբանին երկասիրութեան արժէքը, Այս երկասիրութիւնը ինը արարուածի բաժնուած էր, և իւրաքանչիւր արարուածէ առաջ երկու պարոններ մէկ մէկ նուազ կը զարնէին: Ներկայացումը բաւական փայլուն էր: սակայն աւելի փայլուն կրնար ըլլալ, եթէ վարժ թատերախօսներու ձեռքը կատարուէր: Բայց այսչափին ալ չնորհակալութիւն: զի նոյն վարժարանի ուսանողները թէև դեռ անվարժ, բայց բաւական յաջողակութեամբ արտայայտեցին հեղինակին բուն ներշնչումը: Արտագրում աղա իւր գեղջական հագուստներուն մէջ թաղուած միշտ վեհանքն, բայց միամիտ՝ կուզէր յակամայս ՄՕՏԱՅԻՆ համապատասխան գտնուիլ, և իւր առջեւ ամէն այն անոնց, որոնք կը ջանային չղջորթութեամբ զինքը խաբելով՝ քիչ մը դրամ կորզել, անոնց փափաքը կը ընել իւր փառասիրութեանը ծառայեցնելու համար: Վերջապէս խնդը առանց փափաքը իրականացնելու, այսինքն Կ. Պօլսեցի օրիորդի մը հետ ամուսնա-

նալու, չորս օրով կը փախչի դէպ ի ճրարացուն, անշուշտ միտքի ծանօթ տպաւորութիւններուն տակ ընկճուած: — Ասկէ մի քանի օր առաջ դործով Իզմիտ կը գտնուէր, տեսայ որ տեղւոյն Թաղ. խորհուրդը տպեալ նամակներ ցրուած էր աստ անդ: Այս նամակներով կը հասկցնէր ժողովուրդին թէ՝ Ծնունդէն առ միջապէս վերջ պիտի բանան ՄԱՆԿԱՅԻՆ ԴԱՍԻՍԻԱՆ անուամբ մանկավարժական հաստատութիւն մը, ուր պիտի ընդունուին երկու տեւե 80 աշակերտ, որը պիտի բաղկանան վեց տարեկանէն վեր մանչ և հինգ ու կէս տարին աւարտող աղջիկ դասակներէ: Այս նամակն Պատարանն պիտի հաստատուի աղջային նորաջէն փուս վրայի յարկն, որ շատ յարմարութիւն ունի դասարանի: ուստի այժմէն սկսած են դասարաններու վերածել և կարեւոր շինութիւններ կատարել: Արդարեւ այս հաստատութիւնը մանկավարժական յարկի մը ամէն յարմարութիւններն ունի, և համապատասխան է կեդրոնական Ուսումնական խորհրդոյ ծրագրին: Սոյն հաստատութեան մէջ ընդունուող իւրաքանչիւր ուսանող պարտի վերջարեւ ամսական 6 դահեկան, մէկ մէծիտի մօտից տուրքէն զատ, բացառութիւն ըլլալով ամէն պատագայի մէջ՝ վկայեալ աղքատ ծնողաց զաւակներն: — Ահա օրինակելի մէկ պարագայ մը դիւղացւոյս: Փափաքելի է ինձ յուսալ, որ մեր գիւղին մէջ ևս այս տեսակ բարեկարգ հաստատութիւն մը կը կանգնուի, որով ԳԶԻԿ ՄԸ մեր զաւակները քաղաքակրթութեան շաղկին մէջ մեծնան: Եթէ ելլես գիւղին մէկ փողոցը չըլձայիս, պիտի տեսնես հարկաւոր մանր տղայք, որը մէկըմէկու վրայ յարձակելէ և օրն ի բուն մէկըմէկու գէշ խօսքեր, անխելի ՅԻՇՈՅՆԵՐ ընելէ զատ ուրիշ բան մը չեն գիտեր: Միթէ լաւ չըլլա՞ր այդ մանրիկները հաւաքել և այժմէն անոնց մտքին մէջ դրոշմել կրթութեան օգտակար ցոյքերը: Վերոյիշեալ իրողութիւնը մէջ բերելուս բուն շարժառիթն այս էր: այսինքն թէ՛ պէտք է որ մեր օրինակ առնենք ուրիշներէն և մեր զաւակներուն կրթութեան հոգ տանինք: զի անոնց կրթութիւն չտրուիլն է, որ կը բաղմանան գողութեան, սրիկայութեան և ամէն տեսակ սինքրորութեան հերոսներ: Գ. Տ. Տ.

Ուրջաւ. 13 Յունիս 1898. — Երկու շաբաթ առաջ պատեհութիւն գտի այցելել Ս. Սարգսի վանուց պատասպարանը, Ուրախ եմ յայտնել թէ քաջող տեսի ընդհանուր տղայքն: յոյժ խաղաղ լուիկ էին վարժարանին մէջ, և գոհացուցիչ ուսումնական աշխատակցութեամբ: Տղոց ամբողջ թիւը 42ի յանգած է ցարդ: — Զգալի կերպիւ ցրտութիւնը մեղմանալ սկսած էր քանիցս ձիւնէլէ ետքը: սակայն երէկէ սկսեալ դարձեալ կը շարունակէ ձիւնն անընդհատ: — Ամանոր՝ ձիւնով, իսկ Ս. Ծնունդ՝ անձրևով անցին: — Տօնի օրերը բազումը աղօթատեղւոյս դուրսը մնացին՝ տեղւոյն

անձկութեան պատճառաւ, որպէս կը պատահի միշտ տէրութեան օրերն ալ: Կանանց համար միայն հինգշաբթի օրերը աստ յատկացեալ է արդէն: Սրբազան արարողութեանց մասնակցելու համար տեղւոյս պատասպարանաց տղայք ալ հետըհետէ յաղթատեղիս գիւղացին ի նախընթաց աւուրս տօնից: Աղօթատեղիս հաղիւ 200ի չափ աշակերտ պարունակող դպրոց մ'էր մօտ տարիներս: Ա. Ս. Բիւրքեշեան:

Պէնզի (Պրուսայի վիճակ). 28 Յունիս 1898. — «Հոկտեմբերի մէջ տեղացող առատ ձիւներն բոլորովին վնասեցին թէ՛ ձիւնապտուղ և թէ՛ ծառոց, այնպէս որ երկիւղ կայ թէ առաջիկայ տարի շատ ու շատ նուազ պտուղ ունենանք: Գարձեալ Դեկտեմբերի և Յունուարի մէջ տեղացող ձիւներն արգելք եղան ժողովրդեան ցորեն կայլն ցանելու, այնպէս որ անցեալ տարուան քառօրեկն չափ արմտիք չկրցան աւանդել հողին: Ժողովուրդն իւր վերջին յոյսը դրած էր ածուխ պատրաստելու վրայ: Դժբաղդաբար լեռներուն ձիւնով ծածկուած լինելն ժողովրդեան այդ միակ յոյսն ալ ի դերե հանեց: Այժմ պարուստի մեծ անձկութիւն մը ժողովուրդն իսպառ վնասեցուցած է, որը ձեռքերին ծոցը երկնային մխիթարութիւնն ու գթութիւնը հայցելէ անգին այլ ինչ չունին ընելիք: — Այս ամսոյ մէջ երկրաշարժի քանիցս ուժգին ցնցումներ տեղի ունեցան աստ, բայց անմնաս: — Պատ. Թաղ. Խորհուրդն բաւական կըր դուրս մը ծախսելով, նորոգութիւն մ'ըրաւ եկեղեցւոյն: Յ. Ա. Պարսնեան:

Կիւրիկ. 12 Յունիս 1898. — Մեր Օգոստ. Վեհապետին կողմանէ քաղաքիս որոց ու այրեաց շնորհուած նպատէն՝ Չախ-ձոր թաղի ինկած բաժինը յատուկ մասնախմբի մը ձեռամբ բաշխուեցաւ կարօտեաց: Սոյն բաշխման ներկայ գտնուելով տեղւոյս փոխանորդ՝ Արթ. Տ. Յեսու քահանայ Վարդապետեան՝ դուռանց նորին կայսերական Վեհափառութեան գթաւատ մարդասիրութիւն, և ջերմաբան բարեմաղթութեամբ օրհնեց մեր սիրելի Վեհապետը: Կարօտեալք՝ երախտագիտական բուռն զգացմամբ կեցցէ՛ աղաղակելով աղօթեցին և խնդութեամբ ցրուեցան: Ա. Վ. Գարսեան:

Հալէպ. 2 Յունիս 1898. — Զմեռ. — Տոբոն Արքեպիսկոպոս Ս. Պատրիարք Հօր, աղքատաց ու կարօտեաց համար: — Լիմաթի Ս. Հայրապետն՝ նախորդ ամսոյ 17ին Տփղիսի Առաջնորդարանի մէջ, խնդրեալ տեղերէն ի պատիւ Կովկասու կուսալին և նորա տիկնոջ, ներկայ դուրսերը են պետական բարձրատիճան պաշտօնակալաց և երեւելաց

լէպ, գրեթէ Պրուսայի կէի աւազան մը դարձած է: Բժշկութեան ու վիրաբուժութեան պարճանքն է: Պաղտատէ՛ Պատրայէ՛ Շամէ՛ Պէյրութէ և այլ բազում կողմերէ զանազան անտաղանդներ ու հիւանդներ կը դիմեն իւր մասնաւոր հիւանդանոցը, և գրեթէ մինչև ցարդ ի Հալէպ (*) իրեն նըման հուշակաւոր բժիշկ ոչ եկած է և ոչ տեսնուած:

Ն. Տ. Մարգարեան:

ԱՂԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Օգոստ. Սուլթանն հաճեցաւ Ուլայի առաջին աստիճան շնորհել սպարապետութեան Դրան թարգմանութեան ու օտար թղթակցութեան դիւանի վերատեսուչ Մամիկոնեան Վսեմ. Միքայէլ Էֆէնտիի, Մեծաւ ուրախութեամբ և ամենայն բարի մաղթանօք ու բաղձանօք կը շնորհաւորեմ: — Բերայի դատարանի անդամ և Բերայի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցւոյ Թաղական խորհրդոյ առնեալ պետ Ունճեան աղտուալ Մարգար Էֆէնտիի հետ՝ Բէմ հաճեան ազնիւ Օրիորդ Գուրգի պատկի խորհուրդը կատարուեցաւ այս հինգշաբթի, կնքհայրութեամբ Ունճեան Վսեմ. Արիկ Էֆէնտիի, Մշտնջենաւոր բարեբաստութիւն կը մաղթեմ: — Բ. Դունէն պէտք եղած հրամանագիրը Պատրիարքարան զրկուեցան այս շաբթու, Շապին-Գարահիսարի, Երրորդի և Զեկաճագի առաջնորդական նորընտիր տեղապահաց համար, որը են Տ. Սմատ, Տ. Զաւէն և Տ. Թաթուլ վարդապետը: — Կրօնական ժողովն որոշեց իրաւալիսանէի Ս. Փրկիչ վանուց վրայ վարդապետ ձեռնադրել Արթ. Տ. Ստեփան աւագ սարկաւազն, որ բազում ժամանակէ ի վեր պաշտօն կը վարէ Գումգափուի մայր եկեղեցւոյ մէջ: Գոհ եղանք իմանալով այս որոշման լուրը, Վաղածանօթ է մեղ Տ. Ստեփան աւագ սարկաւագ. համադրուած եմք թէ՛ վանք ու ժողովուրդ վարելու կարողութիւն ու փորձառութիւն ունի: Այժմէն կը շնորհաւորեմ: — Օգոստ. Սուլթանին ի Խըրգայի-Շէրիֆ հանդիսաւոր ուխտադնացութեան օրը, ինչպէս ուրիշ ազգաց նոյնպէս և մեր դպրոցականք ճանապարհին վրայ տեղ տեղ կանգնած՝ երգեցին և ուղերձներ մատուցին իրենց ուսուցչաց ու հոգաբարձուաց հետ: — Լոնտոնէ կրօնական ընկերութիւն մը՝ դուրս մը զրկել է Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր, աղքատաց ու կարօտեաց համար: — Լիմաթի Ս. Հայրապետն՝ նախորդ ամսոյ 17ին Տփղիսի Առաջնորդարանի մէջ, խնդրեալ տեղերէն ի պատիւ Կովկասու կուսալին և նորա տիկնոջ, ներկայ դուրսերը են պետական բարձրատիճան պաշտօնակալաց և երեւելաց

(*) Տօթթօր Աստուր Աթուռեանի անունն արդէն լսած էինք: Կըսուի թէ ոչ միայն ի Հալէպ այլ ևս ի Վ. Պօլիս այդչափ ճարտար ու յաջողակ բժիշկ եւ վիրաբոյժ տեսնուած չէ, ոչ աղքային և ոչ օտարազգի: Ծ. Խմբ.

ոմանք, Տփլիսի Գեր. Առաջնորդն և երեք նշանաւոր ազգային, Բա-
ժակ բարձրացուցեր են Վեհ. Զա-
րին, Ս. Հայրապետին և Կոստա-
կային կենաց համար:

— Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն
անցեալ շաբթու աչքեւեց առաւ-
կան դեռպանին, և հռոմէական
ազգայնոց Ս. Պատրիարքն ալ մեր
Ս. Պատրիարք Հօր բնակարանը
գնաց տեսակցեցաւ:

— Կիւմրիսիանէն ծանուցուե-
ր է Պատրիարքարանի թէ՛ քաղաքին
մէջ ածուխին օխային գինը մինչև
40 փոյ. բարձրացած է, թէ՛ շա-
տերը բնակարանաց մէկ կողմը
կը քակեն կը վառեն, և բնակա-
րան չունեցողները փողոցները կը
թափաւին կը մուրան: Պատրիար-
քարանը նպաստ չըկած է:

— Իզմիտի ազգայնոց երեւի-
ներէն բաղմածանօթ Մելքոն Զոր-
պաճի նախորդ ամսոյ 22ին մեռե-
ր է յանկարծ, 86 տարեկան, Կա-
ռավարական և ազգային զանա-
զան պաշտօններ վարած էր, և
Սանիթի աստիճանաւ մեծար-
ուած:

— Էտիրէի ու ձանկի Առաջ.
Տեղապահը՝ Ժողովուրդէն հանդա-
նակեալ դրամ, զգեստ և այլն,
Պատրիարքարան զրկեցին կարօ-
տելոց և Հիւանդանոցի համար:

— Խառն Ժողովն որոշեց ե-
պիսկոպոսական վկայագիր տալ
Կ. Պոլսոյ պատրիարքական փոխա-
նորդ ձեւակերպեալ Տ. Գաբրիէլ-
Գայսեթիի առաջնորդ Պալեան Տ.
Տրդատ, և Իզմիտի առաջնորդ Աս-
լանեան Տ. Ներսէս վարդապե-
տաց:

— Պրոսպի գաւառական Ժո-
ղովն առաջարկեց Պատրիարքա-
րանի՝ եպիսկոպոսական վկայագիր
տալ վիճակին Առաջնորդ Գեր. Տ.
Թովհանէս վարդապետ Արշարու-
նիի, բայց յետագոյն է այս
առաջարկութեան գործադրու-
թիւնն, յայտնի չէ թէ՛ ինչ բա-
նաւոր պատճառաւ:

— Իզմիտի գաւառակի Գա-
րամուսալ գաւառի Գայմազամի
օգնական կարգեցաւ Գոյկիւրի գա-
ւառակի գանձապահ (սանտրը-է-
մինի) Նշան Ակեհաճ Եֆէնտի:

— Օգոստ. Սուլթանն երկրորդ
աստիճանի Մէճիտիյէ պատմաւոր-
չան շնորհեց՝ վարչական պաշտօ-
նէից ընտրութեան յանձնաժողով-
վայ անդամներէն Տատեան Տիրան
պէյի, և Պուլլարիյոյ օսմանեան
Գոմիսէիի գլխաւոր քարտուղարի
օգնական Մինէճեան Օննիկ Եֆէն-
տիի: Ներքոյ աստիճանի Մէճի-
տիյէ՝ Սէլանիկ-Կ. Պոլսոյ երկա-
թուղւոյ պաշտօնականներէն Բիէր
Մինասեան, հինգերորդ աստի-
ճանի՝ Յովհաննէս Դանիէլեան է-
ֆէնտիներու: Սանիթի երկրորդ
աստիճանի՝ Բէժիի ընկերներէն
Փիլիպեան Մովսէս պէյի: Նը-
րորդ աստիճանի Մէճիտիյէ՝ Ժա-
նօթ զեղաւազաւ Գասպարեան
Վիլհէն Եֆէնտիի: Սանիթի Միւ-
թէմայիլի աստիճանի՝ Վանայ նա-
հանգի կուսակալի օգնական Յով-
հաննէս Յէրիտ Եֆէնտիի: Հին-
գերորդ աստիճանի Մէճիտիյէ՝ հե-
ռաքատան գաղղիական դիւանի
անդամներէն Զենոբ Եֆէնտիի:

— Զմբան աստիճանի Սուլթանը և
մեր անձնական տկարութիւնը
անցեալ շաբթի օր լրագրին հրա-
տարակութեան արդեւը եղան:

Ազգայնագրայէ կը գու-
տեն՝ ազգային հանրածանօթ վա-
ճառական ու կալաւածատէր Մու-
րատեան Յակոբ Եֆէնտիի անա-
կընկալ ու ցաւալիմահն, նախորդ
ամսոյ 24ին չորեքշաբթի օրը, ի
խոր սուգ համակերպ ազնիւ ա-
մուսինն ու դաւաններն, Հան-
գուցեալն՝ մայրաքաղաքէս դացած
բնակած էր յիշեալ քաղաքի մէջ
Ժամանակէ մը ի վեր: Մեծ շքով
կատարուեց է յուղարկաւորու-
թեան հանդէսն, երկրպագի առաջ
նորդական տեղապահ Տ. Յակոբ
Աշոտ վարդապետ ուրիշ եկեղե-
ցականաց հետ Գահիրէէ Ազգե-
րանդիւր իշխող, հանդէսին նա-
խագահեց, և դամբանական խօսե-
լով հաշակեր է հանգուցեց ընդ
բնամանութիւններն, բարեգործու-
թիւններն, վաճառականական պա-
տուաւոր յաղորդակութիւնն, և մաղ-
թեք է որ իւր ազնուասուն որդիքն
միշտ հետեւող գործունէութեան
չաւղաց, վառ ու պայծառ պահեն
Մուրատեան գերեզաստանն: Եկե-
ղեցիէն դուրս թափորին առաջ-
նորդեր են ոստիկանը ու հեծե-
լազորք: Դադաղն ծածկուեց է
բաղմածիւ պաւկներով ու ծաղ-
կեփունջերով, և դադաղակիր
քառաձի կառքին հետեւեց են ե-
կեղեցականաց ու յուղարկաւորաց
կառքերն մինչև գերեզմանատուն:
Ներկային միթիթարութիւն և
բարեբաստիկ երկայնակեցութիւն
կը մաղթեմք հանգուցեց լազնի
ամուսնոյն ու որդւոց համար:

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Թուրք լրագիրը գրած է
թէ՛ Եւրոպայ պաշտօնատունէն 100
լիրա զրկուած է վանձ հաշիւ
կարօտութեան համար:

— Թուրք լրագիրը կը գրեն
թէ՛ Հնդկաստանի հիւսիսկողմի
Պահաբալ անուն մահմադական
անկախ իշխանութիւնն Մտարիէ
ի վեր մղկիթ մը շինել կուտայ,
դեռ աւարտած չէ յնութեան
գործն, և թէ՛ մինչև ցորդ 3 մի-
լիոն 600 հազար ռուբլ ծախը ե-
ղած է:

— Վանէ հետեւալը գրեր են
իդտամի: « Կաւալարութեան
տնօրինած միջոցներուն շնորհիւ
բռնուած բանտարկուած էին սահ-
մանն անցնելու անդորրութեան
խառնիչ շարժման յանգանդան-
ձինք: Վերադարձութեան ատենան
դատելով այլ անձինքն, և ստուգ-
ուելով իրենց ոճրագործութիւնը,
մահուան բառապարտուեցան »:

— Կըրուի թէ՛ մայրաքաղա-
քիս աւարտական դեռպանը Ժա-
նուցեր է թէ՛ Աւստրիոյ-Հունգա-
րիոյ կառավարութիւնը չընդու-
նիր՝ որ Յունաստանի արքայորդի-
ներէն ժորժ իշխանի յանձնուի
կրեռէի կուսակալութիւնը, նաև
լոպ կայ թէ՛ ի վիճակաւ կը կար-
ծուի որ Ռուսիոյ կառավարութիւ-
նը պիտի թողու ժորժ իշխանի
համար Կրեռէի կուսակալութեան
առաջարկութիւնը, և Կրեռէի շու-
րեքն պիտի հանէ իւր նաւատոր-
մը, և թէ՛ դարձեալ յերեւան ե-
լած է Կրեռէի համար առժամա-
նակեայ կուսակալի մը ընտրու-
թեան խորհուրդը:

— Ռուսիոյ պաշտօնական լրա-
գիրն՝ Բէկիւրոն Բօթէ՛ գրեր է

թէ՛ կըրտէ Թէրեհմանը-Հադիգաթ,
Թուրքիոյ և Ռուսիոյ յարաբերու-
թիւնը քաջալու են:

— Թուրք լրագիրը կ'իմացուի
թէ՛ Համիտիյէ հեծեղազօրք՝ որ
առ այժմ 56 դուռն են, 100ի
պիտի վերածուին, և Անատոլի
ձիերը պիտի գործածուին:

— Ռուսիոյ՝ Անգլիոյ և Գաղ-
ղիոյ կառավարութիւնը ծանու-
ցեր են Յունաստանի կառավա-
րութեան և Բ. Դրան, թէ՛ պա-
տերազմական տուգանքի վճար-
ման համար ըլլալիք փոխառու-
թեան պիտի երաշխաւորեն:

— Օգոստ. Ռուսիոյն ու թ-
ամեայ դատարին՝ Խառնիչ Սուլ-
թան՝ կ'իւրակէրեկոյ կնքեց մահ-
կանացուն և մեծ շքով կատար-
ուեցաւ յուղարկաւորութեան
հանդէսն, և հապաղեայ կողմանէ
ցաւակցութեան հեռագրեր զըր-
կընեցան պալատն, և նախարար
ու բարձրատիճան պաշտօնատար
փութացին ի ցաւակցութիւն:

— Դնեայի Սէթարի գիւղի
բարձուքէն ձեռն չեղձակոյտ մը
գահաթեւով երկու մահմադա-
կանայ տանց վրայ, 25 բնակաց
20ը եռեր, և 5ը վերաւորուեց
են:

— Մամուրէթ իւլիզի (Խար-
բեք) զինուորական հիւանդանո-
ցի, և յարակից պաշտօնատունն
(ինուորական հրամանատարու-
թեան) այրեց են:

— Սըվասի նահանգի Կիւմրի-
Հաճի գիւղի կառավարական պաշ-
տօնատունն այրեց է, բայց տու-
մարներն ու դրամարկիւր աղատու-
ր են, և միայն երկրագործական
անտուկն փնտրուեց է:

— Էնգարէի մէջ Հայ հռոմէա-
կան մը՝ ձանաղ Օղլու՝ մեռեր և
թաղուեց է: Յուդարկաւորը մեկ-
նեւէ ետքը, մէկը գերեզմանի
ձայն լսելով գացեր իմացուցե-
րոց անկ է, և քանի մը ժամու-
քը գերեզմանը բացուելով տուե-
ր են որ թաղուած մարմինը չըն-
կայ դարձած է, ձեռացն ու ե-
րեսացը վրայ ըղունգի վերքեր
կան, և թէ՛ ողջ ողջ թաղուած
է, և ապա վախէն մեռած է:
Այս դէպքին վրայ, հռոմէական
Առաջնորդն ազգարարք է Ժո-
ղովրդեան՝ ննջեցեալներն օր մը
ետքը գերեզման տանել թաղել:

— Արապիլիի Հէրքէ գիւղի մէ-
կէնք անուն մահմադական կին մը
կը գտնուի, 135 տարեկան: Կե-
տիւտն կ'ընթաց 3-4 ժամու ճա-
նապարհ, և քաջ ու առողջ է
յիւստամեայ կնոջ մը պէս:

— Անցեալները վախճանեալ
Յոյն սեղանաւոր Սեբրաքի 500 լի-
րա կտակեր է ետեղաւէի հի-
ւանդանոցին, միշտ իւր անունով
հիւանդ մը խնամելու համար:
500 լիրա՝ մէկ եղբորը: 100 լի-
րա՝ Բօսօլիմ անուն բարեկամին
երկու որդւոց: 10 լիրա՝ խորթ
բորջն: 100 լիրա՝ սպալաւորին:

— Վախճանեալ թիկն Հէրքէ
ժախիւք՝ Սէլանիկի լէջ երկու նոր
վարժարան բացուեց է: 400 է
աւելի պիտի ըլլան ուսանողը,
աղքատիկ դաս:

— Թուրք լրագրաց հետիւն-
նեք:

Կրեռէի ի վիճակաւ լրագրի մը
հեռագրեր են թէ՛ կըրտէ մահ-
մադական քրեատնէից լրաց կը
յարձակին ու կը նեղեն Մաշիւ-

մաժ լրագիրն բոլորովին կը հե-
րէ, առարկելով թէ բնականա-
բար հաւանական չըլլար այս լու-
րը, եթէ ինկատի առնուի մահ-
մադականաց վիճակն ու դիրքը:

Գաղղիական լրագրաց ոմանք
գրած են թէ՛ Օսմանեան զօրքը
ի Թեսալիա քանի մը գիւղեր դը-
րաւել աշխատելու տուն գիւղա-
ցիներ սպանուած ըլլալով՝ Յու-
նաստանի կառավարութիւնն բո-
ղոքած է Բ. Դրան: Իզգաւ լրա-
գիրն կը հերքէ այս լուրն՝ իբրեւ
արդիւնք թշնամութեան:

Լոնտոնէ առ Իզգաւ գրեր են
թէ՛ Ստանայի նահանգին մէկ
քանի կողմերը խառնակութեանց
պատահած ըլլալուն զրոյցներուն
անստուգութիւնն երեւան ելաւ,
և միանգամայն հաստատուեցաւ
որ Թուրքիոյ և ո՛չ մէկ կողմն
բարձրագոյն կամաց հակառակ
չարժում չտեսնուիր, և հաստա-
ւաց անգործութիւնն ու ապահո-
վութիւնը կատարեալ է:

Փարիզի Թան լրագիրն գրեր է
Կ. Պոլսոյ թղթակիցն թէ՛ զանա-
զան տանջանքներ կը տրուին Իս-
քիւլի և յովակայից Պուլլարաց,
թէ՛ Իսքիւլի բանտը յցուած է
Պուլլար երեւելոք, և թէ՛ այս
պատճառաւ բողոքած է Պուլլա-
րիոյ իշխանութիւնն: Իզգաւ
բացարձակաբար կը հերքէ այս
լուրը:

Փարիզի Նօր լրագիրն, կըրտէ
իդտամ, Ժամանակէ մը հետէ Օս-
մանեան կառավարութեան վրայ
կը չարախօսէ, և կը կարծուի թէ
Ռուսիոյ պէս մեծ տէրութեան մը
բերանն է, բայց բուն վիճակը
չաղակարտութիւն է, անգլիա-
կան լրագիրը անոր անունն ան-
գամ բերան չէն առնուր, և Է. Բ.
մանական լրագիրը կը հերքեն ա-
նոր ստուգութիւններն:

Գահիրէէ Լոնտոնի Թայմզ լը-
րագիրն գրեր են թէ՛ Հաճնի մօ-
տերը և Հայք սպանուած, Մէր-
սինի ու Ատանայի մէջ աւարա-
ռութիւնը եղած և խումբ մը մար-
դիկ բանտարկուած են: Ատանայի
նահանգի պաշտօնական լրագիրն
(Սէ/նալ) կըրտէ թէ՛ բոլորովին
սոստ է այդ լուրը, թէ՛ բոլոր
նահանգին մէջ խաղաղութիւնը
լը տրիւն, և անմիջ մարդիկ բան-
տարկուած չեն:

Լոնտոնի Տէյլի-Թէյլկրաֆ լը-
րագիրն հրատարակեց է թէ՛ Մա-
կեդոնիոյ կողմերն դարձեալ խառ-
նակութիւնը պատահած են: Սա-
յաւս հերքման իսկ արժանի չէ
այդ հրատարակութիւնը, կըրտէ,
և կը յաւելու թէ՛ յայտնի է այդ
լրագրին չարակամութիւնն ընդ-
դէմ Օսմանցոց:

Մաշիւմաժ զայրացմամբ կը
խօսի Պուլլար լրագրաց դէմ, Ժա-
նուցանելով թէ՛ կը շարունակեն
չարախօսել ընդդէմ Օսմանեան
պետութեան և զօրաց ու պաշ-
տօնէից, և կը հրատարակեն թէ՛
Գոսօլայի, Մանասլըրի ու Սէլա-
նիկի մէջ կը հարստահարուին
Պուլլարը, յանդիւրսի կը բանտար-
կուին, չարաչար տանջանաց կեն-
թարկուին, հրաշեկ երկաթներով
կը տօշտօնուին, կոյսեր կը լլկուին,
և այլն: Այդ լրագիրը, կըրտէ Մա-

լիւմաժ, յանցաւոր Պուլլարաց
բանտարկուին, անոնց տանց խու-
ղարկուին անիրաւութիւն կը հա-
մարին, բնաւ չեն յիշեր Պուլլարաց

չարագործութիւններն ու խրժ-
գրժութիւններն, և կաշխատին
իրեւ հարստահարեալ հաշակել
հարստահարիչներն: Ապա կը
հարցունէ Մալիւմաժ թէ՛ Պուլլար
լրագիրը երբ վերջ պիտի տան
այս անիրթութեան: Երբ պիտի
վերջացունեն այն չարագործու-
թիւններն, որ մեղ կը վերագրեն.
քաղաքակիրթ աշխարհի ականջ-
ները խուլ, և աչերն կոյր չեն.
չեն հաւատար չորս վատ, ստո-
րին, ազէտ, անամօթ, փոքրօղի
և ոճրի ու արիւնհեղուցեան ջա-
տագով քուրջերուն (բաշարա)
չարախօսութեանց:

Փուշիկ հետ բաժանորդու-
թենէ հաշիւ ունեցողներէ կը
խնդրուի վճարել անցաւաղ, և
հրապարակաւ աղաարարութեան
ահրկ չթողուլ:

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

— Գուպայի ջուրերը զրկուած
Մէյն անուն ամերիկեան մարտա-
նաւուն մէջ հրդեհ պատահեց,
մարտանաւն ընկղմեց, 300 հոգի
զոհ եղեր, և շատերը վերաւոր-
ուեց են:

— Զինաստանի եղբրքն տեղի ու-
նեցած եւրոպական գաւառացի վը-
րայ ի սկզբան տարածուած եր-
կիւղալի լուրերն՝ բոլորովին կը
հերքուին ըստ նորագոյն տեղե-
կութեանց: Ինչպէս Անգլիոյ և
այլ խորհրդարանաց մէջ, նոյնպէս
Իտալիոյ խորհրդարանին մէջ գո-
հացուցիչ ծանօթութիւններն առ-
ն են նախարար, Իտալիոյ արտա-
քին գործող քաղաքի խորհուր-
դակոյ՝ հարցման մը պատասխա-
սելով ըսեր է թէ՛ վաճառակա-
նական խնդրոյ կերպարանը առած
է չինական խնդիրն, և չպիտի
կրնայ տէրութեանց մէջ չլիթու-
թեան պատճառ ըլլալ:

— Յունաստանի ազգային խոր-
հրդարանը կը բացուի առաջիկայ
եօթնեկի մէջ, նախարարութեան
կողմանէ տեղեկութիւն պիտի
տրուի եւրոպական գործող ու
խնդրոց վրայ: Այս երկրէն ելած
վերջին լուրերն՝ երկիրու թագա-
ւորին դժգոհութիւններն կը հա-
ղորդեն, հասարակութեան մէկ
մասին անհանգստութեան և այդ
պատճառաւ երկրին կրած փա-
սուց ու աղետից համար: Կըսուի
թէ՛ մինչև իսկ կըսպառնայ թա-
գաւորն հրաժարել դահէն, եթէ
հանդարտութիւնը չտրիւն, և երկ-
րին վարչական զեկն իրեն միայն
չթողուի:

— Կըսուի թէ՛ Սերպիոյ նա-
խորդ արքայ Միլանի ի Պէլլիատ
վերադարձէն և բանակին ընդհա-
նուր հրամանատարութիւնը ըն-
դունելէն ի վեր, Ռուսիոյ կառու-
վարութիւնը Սերպիոյ կառավա-
րութեան կը պահանջէ անյապաղ
1890 է ի վեր անվճար փնացած 5
միլիոն ֆրանկի չափ դուսմարն:
Միլանի ի սկզբանէ անտի Աւստրիոյ
կառավարութեան յարեալ կը
համարուի:

— Լոնտոնէ հեռագրեալէ թէ՛
Զինաստանի համայն կուսակալը
կը խորհիւն բողոքել Ռուսիոյ ի
գործ դրած ազդեցութեան դէմ:

— Ի Պետրոպոլի անգլիական
դեսպանատան մէջ խնձոք տըր-
ուեց, և Զարն ու Զարուհին ներ-
կայ գտնուեց են:

